ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 15.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ***ПЯТНИЦА****, 21-го Февраля.* — 1847 — *Wilno.* ***PIĄTEK****, 21-go Lutego.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 15-го Февраля.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Главной Попечительницы Дѣтскихъ Пріютовъ Княгини Голицыной.

Княгиня Софья Петровна! Многократные опыты неутомимой ревности вашей къ дѣламъ благотворенія явили тѣ же полезныя послѣдствія и на новомъ поприщѣ христіанскаго милосердія и любви къ ближнему. Основаніе, недавно вами положенное Дѣтскому Пріюту въ Смоленскѣ, съ обезпеченіемъ его судьбы на предбудущія времена, не только помѣщеніемъ въ домѣ, собственно ему принадлежащемъ, но и собраннымъ вами значительнымъ запаснымъ капиталомъ, и сверхъ того достаточнымъ на содержаніе его ежегоднымъ доходомъ, принадлежитъ къ числу тѣхъ подвиговъ неусыпной дѣятельности вашей, кои издавна Мнѣ извѣстны вполнѣ Мною оцѣнены и столь часто и много приносили Мнѣ истиннаго удовольствія. Отдавая и теперь должную справедливость трудамъ вашимъ,

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 15-go Lutego.

Najwyższy Reskrypt,

do Głównej Opiekunki Domów Przytułku dla Dzieci Xiężny Golicynowéj.

Xiężno Zofio córko Piotra! Wielokrotne dowody niezmordowanéj gorliwości waszéj w czynach dobroczynnych, sprawiły też same pożyteczne skutki i w nowéj sferze miłosierdzia i chrześciańskiéj miłości bliźniego. Założenie przez was niedawno Przytułku dla dzieci w Smoleńsku, z zapewnieniem jego losu na przyszłość, nie tylko przez pomieszczenie go w domu, właściwie do niego należącym, ale też i przez opatrzenie go przez was znacznym kapitałem zapasowym, a oprócz tego dostatecznym na utrzymanie tegoż zakładu dochodem rocznym, należy do liczby tych dzieł niezmordowanéj czynności waszéj, które oddawna Mi są wiadome, w zupełności przeze Mnie ocenione, i tak często i wiele sprawiały Mi prawdziwego zadowolenia Oddając i teraz należytą sprawiedliwość pracom waszym, i życząc wam z całego serca takichże pocie-

СМѢСЬ.

О ПРОИЗВЕДЕНІИ ХИРУРГИЧЕСКИХЪ ОПЕРАЦІЙ БЕЗЪ БОЛИ.

(Окончаніе.)

Дѣйствіе эѳира чрезъ плеву, покрывающую вѣтви легкихъ, на кровь всего тѣла и мозгъ, состоитъ въ упоеніи и обнаруживаетъ свои послѣдствія скорѣе въ женщинахъ чѣмъ въ мужчинахъ. Чтобы привести человѣка въ состояніе совершеннаго упоенія, необходимо 8-мь минутъ, и весьма рѣдко бываетъ достаточно 1—5 минутъ. Во время сего опьяненія прекращается дыханіе, является краснота на лицѣ, пульсъ иногда становится медленнымъ и мелкимъ, отдышка иногда ускоряется и дѣлается неравною, а иногда медленною и слабою; рѣсницы расширяются; при болѣе продолжительной отдышкѣ эѳиромъ, замѣчали хрипѣніе, происходящее отъ разслабленія мышцъ гортани, прекращеніе пульса, охлажденіе членовъ, съуживаніе рѣсницъ и вращаніе глазъ, какъ бываетъ во снѣ, вверхъ и внизъ. Нечувствительность и отсутствіе дыханія не достигаютъ той степени, которая замѣчается при пріемѣ опіума. Эѳиръ, по видимому, болѣе приступляетъ способность чувствованія нежели разумѣнія; ибо чаще всего больные нѣсколько помнятъ что съ ними или около нихъ сдѣлалось, но не двигаются и не чувствуютъ боли. Нѣкоторые чувствуютъ душноту,

ROZMAITOŚCI.

O WYKONYWANIU OPERACYJ CHIRURGICZNYCH BEZ BOLU.

(Dokończenie.)

Działanie eteru przez błonę wyściełającą kanały płucne, na krew całego ciała, a daléj na mózg, jest opajające, prędsze u kobiet aniżeli u mężczyzn. Zazwyczaj na upojenie człowieka trzeba 8—10 minut, rzadko wystarcza 1—5 minut. Podczas takiego odurzenia okazuje się nieprzytomność, czerwoność twarzy, puls przyspiesza się i słabieje, czasem staje się powolnym i drobnym: oddychanie niekiedy następuje prędsze i nieregularne, a czasem powolne i słabe; źrenice się rozszerzają; oddychając zaś dłużéj eterem, postrzegano chrapanie, pochodzące od rozwolnienia muskułow krtani, niknienie pulsu, chłodnienie członków, zwężanie się źrenic i obracanie się oczu jak we śnie, do góry i do wewnątrz. Nieczułość i nieprzytomność nie dochodzi do tego stopnia jaki się postrzega po upojeniu przez opium. Zdaje się, że eter bardziéj przytępia władzę czucia aniżeli pojmowania, albowiem najczęściéj chorzy pamiętają cokolwiek co się z nimi i około nich stało, ale nie ruszają się i nie czują bolu. Niektórzy czują duszność, co zapewne pochodzi od niedostatecznéj ilości powietrza zmięszanego z eterem; inni doznają przyjemnego marzenia. Niektórzy widzą i słyszą, lecz nie odpowiadają; muskuły ciała często tracą swoje napięcie i roz-

и желая вамъ отъ всего сердца такихъ же отрадныхъ успѣховъ въ предпріятіяхъ вашихъ учредить Дѣтскій Пріютъ въ Могилевѣ и улучшить состояніе Витебскаго, Мнѣ особенно пріятно удостовѣрить васъ въ совершенной Моей признательности. Съ симъ вмѣстѣ поручая вамъ объявить особенное Мое благоволеніе всѣмъ лицамъ, участіемъ и приношеніями своими содѣйствовавшимъ къ достиженію предположенной вами общеполезной цѣли, пребываю навсегда вамъ доброжелательною.

На подлинномъ Собственною Ея Императорскаго Величества рукою подписано:

АЛЕКСАНДРА.

С. Петербургъ, 30-го Ноября 1846 года.

—

Высочайшимъ Приказомъ, 6-го Февраля, по Гражданскому Вѣдомству, Всемилостивѣйше произведены, за выслугу лѣтъ: Надворные Совѣтники: Виленскаго Губернскаго Правленія: Старшій Совѣтникъ *Шульцъ*, и Исправляющій должность Совѣтника *Богуславскій*, — въ Коллежскіе Совѣтники, а также Чиновникъ особыхъ порученій при Виленскомъ Военномъ, Гродненскомъ, Минскомъ и Ковенскомъ Генералъ-Губернаторѣ, Коллежскій Ассесоръ *Лазировичъ*, въ Надворные Совѣтники, и Секретарь Виленскаго Губернскаго Правленія, Титулярный Совѣтникъ *Шарскій*,—въ Коллежскіе Ассесоры.

— Государь Императоръ неоднократно изволилъ подтверждать о скорѣйшемъ производствѣ дѣлъ о взысканіяхъ по долговымъ обязательствамъ. Нынѣ Его Императорское Величество, замѣтивъ, что дѣла сего рода не имѣютъ успѣшнаго хода, вновь Высочайше соизволилъ подтвердить о безостановочномъ производствѣ оныхъ на основаніи законовъ. Усматривая изъ собранныхъ свѣдѣній, что число таковыхъ дѣлъ весьма значительно, Г. Министръ Юстиціи предложилъ Правительствующему Сенату, не благоугодно ли будетъ учинить повсемѣстное подтвержденіе о безостановочномъ производствѣ сихъ дѣлъ и вообще о строжайшемъ взысканіи по долговымъ обязательствамъ.

szających postępów w przedsięwzięciach waszych co do założenia Domu Przytułku dla dzieci w Mohilewie i ulepszenia stanu podobnegoż zakładu w Witebsku, nader Mi jest przyjemnie zapewnić was o zupełnéj Méj wdzięczności. Przytém, poruczając wam oświadczyć szczególne Moje zadowolenie wszystkim osobom, które spółudziałem i ofiarami swemi przyczyniły się do osiągnienia zamierzonego przez was, powszechnie użytecznego celu, pozostaję zawsze dla was życzliwą.

Na oryginale Własną Jej Cesarskiej Mości ręką podpisano:

ALEXANDRA.

St. Petersburg, 30-go Listopada 1846 roku.

—

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 6-go Lutego, w Wydziale Cywilnym, Najłaskawiéj mianowani, za wysługę lat: Radzcy Dworu: Wileńskiego Rządu Gubernialnego Starszy Radzca *Szulc*, i Sprawujący obowiązek Radzcy tegoż Rządu *Bogusławski*,— Radzcami Kollegialnemi; oraz Urzędnik do szczególnych poleceń przy Wileńskim Wojennym, Grodzieńskim, Mińskim i Kowieńskim Jenerał-Gubernatorze, Kollegialny Assesor *Łazarowicz*,— Radzcą Dworu, a Sekretarz Wileńskiego Rządu Gubernialnego, Radzca Honorowy *Szarski*, — Kollegialnym Assesorem.

— Jego Cesarska Mość niejednokrotnie raczył już zalecać, ażeby sprawy względem uzyskania należności za obligami, były rychło załatwiane. Teraz Cesarz Jego Mość dostrzegłszy, iż sprawy tego rodzaju nie mają pożądanego toku, znowu Najwyżéj zalecić raczył, ażeby takowe nieustannie były odsądzane na zasadzie prawa. Zauważywszy z zebranych wiadomości, iż liczba takich spraw jest zbyt znaczna, P. Minister Sprawiedliwości przełożył Rządzącemu Senatowi, azali nie uzna rzeczą potrzebną ponowić wszędzie zalecenie o nieustannem odsądzaniu tych spraw, i w ogólności o ścisłem uzyskiwaniu długów za obligami.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція

Парижъ, 11 *Февраля*.

На вчерашнемъ засѣданіи палаты депутатовъ, послѣ отвѣта Г. Бланки въ защиту свободной торговли, на рѣчь Г. Грандена, произнесенную имъ на предшествовавшемъ засѣданіи, и въ коей ораторъ болѣе остроумно, чѣмъ основательно старался поколебать начала этой торговли, палата утвердила 8 статью, а также 9 и 10, касающіяся сооруженія желѣзныхъ дорогъ и Алжиріи. Въ продолженіе производившихся по симъ

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 11 *lutego*.

Na wczorajszém posiedzeniu Izby Deputowanych, po odpowiedzi P. Blanqui, w obronie wolności handlowéj, na mowę P. Grandin, mianą na posiedzeniu poprzedniém, a w któréj mówca więcéj dowcipnie niż gruntownie zasady tejże wolności zachwiać usiłował, Izba przyjęła paragraf 8, tudzież 9 i 10, tyczące się budowy dróg żelaznych i Algieryi. W ciągu toczących się nad temi przedmiotami rozpraw, zarzucono gabinetowi, że budżet, który

---

что вѣрно происходитъ отъ недостаточнаго количества воздуха, смѣшаннаго съ эѳиромъ; другіе же испытываютъ пріятныя сновидѣнія. Нѣкоторые видятъ и слышатъ, но не отвѣчаютъ; мышцы тѣла часто лишаются у нихъ обыкновенной своей упругости. Гг. Мальгень и Видаль полагаютъ, что посредствомъ вдыханія эѳира уничтожается только память боли, а не самая боль.

Произведенные въ Вильнѣ опыты надъ животными, помощію эѳира выходящаго изъ бутылки аппарата Вульфа, показали, что сильная собака требовала 15 минутъ для усыпленія и столько же для возвращенія въ нормальное состояніе, а врачь Малишевскій выдернулъ съ помощію сего способа, безъ боли, три зуба; но онъ донынѣ не могъ ничего достовѣрнаго заключить на счетъ времени потребнаго для усыпленія. Нѣкоторые опыты, производимые Виленскими врачами надъ самими собою, убѣждаютъ въ томъ, что незначительное количество поглощеннаго эѳира не причиняетъ кашля, а производитъ только непріятную горечь и нѣкоторое упоеніе съ развеселеніемъ. Нѣкоторые, произведенные въ Парижѣ, опыты доказываютъ, что употребленіе эѳира останавливаетъ кровотеченіе при операціяхъ, которое однако иногда появляется послѣ того, какъ больной приходитъ въ себя.

Слѣдовательно этотъ способъ имѣетъ преимущество предъ употребленіемъ во внутрь опіума, дѣйствующаго гораздо сильнѣе и продолжительнѣе, особенно на мозгъ; онъ также благонадежнѣе и удобоис-

walniają się. PP. *Malgaigne* i *Vidal* rozumieją, że się przez wziewanie eteru tylko niszczy przypomnienie bolu, a nie sam ból.

Doświadczenia robione w Wilnie na źwierzętach, pokazały, że silny pies potrzebował 15 minut do uśpienia i tyleż do wytrzeźwienia się, za pomocą eteru wydobywającego się z flaszki od apparatu Wulffa. Co się tyczy doświadczeń na ludziach, Pan Maliszewski wyrwał już tym sposobem trzy zęby bez bolu, ale dotąd nie mógł wnieść nic pewnego o czasie i stopniu upojenia potrzebnego i stosownego. Niektóre doświadczenia robione przez lekarzy Wileńskich na sobie samych, pokazują, że mała ilość wciągnionego eteru nie sprawuje kaszlu, ale tylko przykrą gorycz i lekkie upojenie z rozweseleniem. Niektóre doświadczenia robione w Paryżu mówią za tém, że upojenie eterem wstrzymuje krwotok przy operacyach, ale że się ten niekiedy późniéj objawia, za powrótem chorego do przytomności.

Sposób ten zatém lepszy jest od dawania do wewnątrz opium, które daleko silniéj i dłużéj działa, szczególnie na mózg; pewniejszym także i daleko łatwiéj się stosującym od snu magnetycznego, użytego przez Cloquet'a dla kobiet,

предметамъ преній, упрекали кабинетъ, что бюджетъ, составлявшій въ 1841 году 1,115 милліоновъ, усилился на 1847 годъ до 1,338 мил. фр. Министръ финансовъ, Г. Лакавъ-Лапланъ, отвѣчалъ на это, что для военнаго и морскаго министерствъ, необходима была прибавка во 138 мил., потому что армія усилена пѣхотою и 21,500 лошадей, что заготовлено въ кадрахъ 6,000 орудій 450,000 штукъ огнестрѣльнаго оружія и значительный запасъ пороху, а для флота израсходовано 19 милліоновъ, также, что на утвержденные въ 1841 году 496 милліоновъ, и назначенный кредитъ въ 450 милліоновъ, окончено укрѣпленіе Парижа, крѣпостныя работы въ Греноблѣ, Ліонѣ, Безансонѣ, Дюнкирхенѣ, Шербургѣ, Брестѣ, Байоннѣ и Тулонѣ, построены двѣ новыя крѣпости: Леонъ и Лангръ, выстроены двѣ укрѣпленныя казармы въ дефилеяхъ горы Юры и въ Альпахъ (*Tournon* и *Portalet*), укрѣплено устье рѣки Шаранты, ускорена постройка болверка въ Шербургѣ, построены казармы и исправлены конюшни до такой степени, что въ послѣдніе пять лѣтъ гораздо менѣе падаетъ лошадей. Министръ присовокупилъ, что постройка дорогъ въ Алжиріи до того споспѣшествуетъ торговлѣ, что провинція эта, вмѣсто 4 милл. дохода, какъ было прежде, получаетъ теперь 10 милл.

— Говорятъ, что г-нъ Мартенъ дю Норъ выйдетъ изъ кабинета и что къ нему отправленъ нарочный, съ предложеніемъ мѣста совѣтника кассаціоннаго суда.

— Донесеніе изъ Туниса, что тамошній Бей не принялъ турецкаго посланника, произвело здѣсь больше впечатлѣніе. Въ *National* полагаютъ, что лордъ Пальмерстонъ побудилъ Порту дѣйствовать противъ ослушнаго вассала и что Тунисскія дѣла примутъ теперь такой же оборотъ, какъ и дѣла Сиріи въ 1840 году.

— Въ Алжирскомъ Монитерѣ пишутъ о происходившей 10 Января битвѣ съ племенемъ Уледъ-Джелла. Генералъ Гербильонъ, извѣстясь, что у этого племени гоститъ Бу-Маза отправилъ противъ него баталіоннаго командира Бильона съ тремя ротами. Арабы, подстрекаемые Бу-Мазою, защищались упорно и отразили Французовъ, съ значительнымъ урономъ, положивъ на мѣстѣ ихъ начальника и 18 рядовыхъ, и ранивъ 65 человѣкъ. Генералъ Гербильонъ, получивъ объ этомъ извѣстіе, выступилъ самъ съ 600 чел. и быстро напалъ на Арабовъ, которые потеряли 60 убитыми и 10 ранеными, и вынуждены были сдаться. Генералъ наложилъ на нихъ большую контрибуцію, подовина которой уплачена была на другой же день.

— У насъ возобновилась зима; днемъ падаетъ снѣгъ, а ночью бываютъ сильные морозы. Всѣ окрестности Парижа засыпаны снѣгомъ, такъ что ходъ почтъ затрудняется; даже отправляемые по желѣзной дорогѣ постъ-пакеты получаются нѣсколькими часами позже обыкновеннаго.

w 1841 r., 1,115 mil. wynosił, teraz na rok 1847 do 1,338 milionów podniesiony został. Na to odpowiedział P. Lacave-Laplagne, Minister skarbu, że ministerstwa wojny i marynarki potrzebowały podwyższenie 138 milionów, gdyż wojsko pomnożone zostało znaczną ilością piechoty i 21,500 koni; że zapasy wojenne zwiększono o 6,000 dział i 450 tysięcy sztuk broni palnéj; przytém nagromadzono znaczną ilość prochu, a na flotę 19 milionów wydano. Nadto za uchwalone w r. 1841 496 milionów, i wyznaczony następnie kredyt w ilości 450 mil., ukończono obwarowanie Paryża, wykonano wielkie roboty warowne w Grenobli, Lyonie, Besançon, Dunkierce, Szerburgu, Brest, Bajonnie i Tulonie; wzniesiono dwie nowe twierdze: Léon i Langres; zbudowano dwa stanowiska wojenne w wąwozach Alp i Jura (Tournon i Portalet); obwarowano ujście rzeki Charante, przyśpieszono budowę tamy w Szerburgu, powystawiano koszary i ulepszono stajnie tak dalece, że od pięciu lat o połowę mniéj koni upada. Dodał nakoniec, że budowa gościńców w Algieryi, tak dalece sprzyja handlowi, iż dochody téj prowincyi, zamiast 4 i pół milionów, jak dawniéj, dziesięć obecnie przynoszą.

— Mówią, że P. Martin du Noro opuści ministerstwo sprawiedliwości, i że wysłano doń gońca, ofiarując mu urząd radzcy sądu kassacyjnego.

— Wiadomości z Tunetu, iż Bej tameczny nie przyjął tamże Posłannika Sułtana, sprawiły tu wielkie wrażenie. *National* mniema, że to Lord Palmerston pobudził Portę do czynnego wystąpienia przeciw nieposłusznemu lennikowi, i że sprawa Tunetu weźmie wkrótce taki sam obrot, jak kwestya Syryjska w 1840 roku.

— *Monitor Algierski* donosi o stoczonéj w dniu 10 m stycznia bitwie z plemieniem Uled-Dżellas. Jenerał Herbillon, dowiedziawszy się, że w tém plemieniu gości Bu-Maza, wysłał przeciw niemu szefa batalionu Billon, na czele trzech kompanii. Arabowie, zachęceni przez Bu-Mazę, bronili się dzielnie i Francuzów z wielką stratą odparli, zabiwszy im dowódzcę i 18-stu żołnierzy, tudzież zraniwszy 65 ludzi. Jenerał Herbillon uwiadomiony o téj porażce, wyruszył sam z 600 ludźmi i uderzył tak silnie na Arabów, że ci mając 60 zabitych i 100 rannych, poddać się musieli. Jenerał za karę nałożył na nich wielką kontrybucyą, która zaraz nazajutrz w połowie wypłaconą została.

— Od kilku dni znowu się ponowiła zima; śnieg pada w dzień, a w nocy następują ostre mrozy. Okolice Paryża są zasypane śniegiem, przez co nie tylko poczty regularnie nie przychodzą, ale nawet pakiety, przesyłane drogą żelazną, przybywają od sześciu do ośmiu godzin późniéj.

полнимѣе магнетическаго сна, употребленнаго Клокетомъ, при отнятіи грудей у женщинъ. Не льзя также сравнить дѣйствіе эѳира съ развеселяющимъ газомъ (*gaz hilarant*), или окисью селитротвора (*protexydum nitrogenii*), которая производитъ то пріятное, то не пріятное чувство, и дѣйствіе свое обнаруживаетъ только *при совершенномъ отсутствіи атмосферическаго воздуха въ легкихъ*, что очень вредно. Сѣрный же эѳиръ входитъ въ легкія всегда вмѣстѣ съ воздухомъ, слѣдовательно гораздо менѣе вреденъ, и даже донынѣ не обнаружилъ очевидныхъ дурныхъ послѣдствій. Надобно только наблюдать, чтобы заключенный въ спарядѣ атмосферическій воздухъ, не пресыщался слишкомъ угольною кислотою, выходящею изъ легкихъ больнаго, если употребляется аппаратъ съ дульцемъ, вставляемыхъ въ ротъ, и неимѣющимъ особаго клапана для выпуска испорченнаго воздуха; наконецъ никогда неслѣдуетъ употреблять излишняго количества эѳира. Впрочемъ при операціяхъ, требующихъ болѣе продолжительнаго времени и многочисленныхъ подробностей, лучше вовсе не употреблять эѳира, такъ какъ во время производства операцій иногда бываетъ необходимо дѣлать больному вопросы. Не слѣдуетъ также употреблять его, по нашему мнѣнію, въ болѣзненномъ состояніи легкихъ и гортани, при большомъ расположеніи къ апоплексическому удару, и можетъ быть при обстоятельствахъ, нынѣ еще непредвидѣнныхъ. При нѣкоторыхъ операціяхъ вовсе не слѣдуетъ прибѣгать къ употребленію

którym piersi ucinał. Nie można też porównać działania eteru do gazu rozweselającego (*gaz hilarant*) czyli niedokwasu piérwszego saletrorodu (*protoxydum nitrogenii*), który raz przyjemne drugi raz przykre uczucie sprawuje, i to po *wypróżnieniu płuc z powietrza atmosferycznego*, co jest szkodliwém. Eter zaś siarczany dostaje się do płuc zawsze razem z powietrzem, zatém daleko mniéj jest szkodliwym, a nawet dotąd wyraźnych złych skutków nie okazał. Pamiętać tylko trzeba, aby się powietrze atmosferyczne, w naczyniu zawarte, nie przesycało zbytecznie kwasem węglowym, wychodzącym z płuc chorego, jeśli się używa apparat z musztuczkiem, wkładającym się do ust i nie mającym klapki osobnéj dla wyjścia zepsutego powietrza; nakoniec zbytecznéj ilości eteru nigdy wziewać nie należy. Z resztą, przy operacyach wymagających dłuższego czasu i drobiazgowości licznych, lepiéj wcale nie używać eteru, albowiem trzeba niekiedy zadawać chorym pytania w czasie saméj operacyi. Nie wypada także używać eteru, jak się nam zdaje, przy chorobach płuc i krtani, przy wielkiem usposobieniu do apoplexyi, i może w okolicznościach dotąd nieprzewidzianych. Są także operacye w których zupełnie eteru używać nie można; a to mianowicie takie, w których ból stanowi bardzo ważny znak, jak np. przy kruszeniu kamienia pęcherzowego. A chociaż operacya kamienia w Londynie raz wykonaną została za pomocą eteru, jednak późniejsze doświadczenia pokazały, że czucie bolu w téj krainie ciała ludzkiego nie niknie od eteru. Obawa niektórych lekarzy o krwioplucie i silny kaszel, powstający od wziewania eteru, oka-

12 *Февраля.*

Палата депутатовъ утвердила вчера послѣдній параграфъ адреса на тронную рѣчь; сегодня происходили совѣщанія по адресу вообще, послѣ которыхъ онъ утвержденъ большинствомъ 168 голосовъ. Всѣхъ присутствовавшихъ было 332 депутата, изъ коихъ 248 подали голоса въ пользу адреса, а 84 противъ онаго. Во время совѣщаній президентъ палаты назначилъ по жребію членовъ депутаціи, долженствующей поднести Королю адресъ.

— Третьяго дня былъ при дворѣ блестящій концертъ, въ коемъ участвовали лучшіе пѣвцы оперы, но слушатели были заняты политикою болѣе нежели музыкою. Говорили о министерскомъ переломѣ и утверждали даже, что Г. Гизо отправленъ будетъ посланникомъ въ Вѣну. Англійскій посланникъ лордъ Норманби также былъ предметомъ разговоровъ и многіе увѣряли, что онъ вскорѣ отправится въ Лондонъ, что однако же не подтверждается, потому что лордъ даетъ балъ 19 с. м.

— Въ англійскихъ журналахъ пишутъ между прочимъ что Король, предъ начатіемъ преній о брачныхъ союзахъ въ Испаніи, призвалъ Г. Тьера и просилъ, чтобы онъ не говорилъ въ палатѣ по этому предмету, обѣщая, что онъ вскорѣ будетъ предсѣдателемъ кабинета. Въ *Constitutionnel* положительно опровергаютъ эти ложныя вѣсти.

— Король принималъ вчера въ частной аудіенціи графа Моле.

— Третьяго дня, на сѣверной желѣзной дорогѣ произведенъ былъ опытъ перевоза одного эскадрона конницы въ Парижъ. Эскадронъ состоящій изъ 6 офицеровъ, 120 нижнихъ чиновъ и 130 лошадей, перевезенъ былъ въ 1 вагонѣ 1-го, 4 вагонахъ 3-го класса и 26 вагонахъ транспортныхъ, въ продолженіе 8 часовъ, съ бельгійской границы въ Парижъ, и черезъ часъ отправленъ былъ обратно.

— Монбризонскій судъ исправительной полиціи приговорилъ Г. Водона, имѣющаго капиталъ въ 200,000 франковъ, къ трехмѣсячному заключенію за присвоеніе двухъ бочекъ вина, выброшенныхъ на берегъ наводненіемъ рѣки Лоары.

— Въ Парижѣ изобрѣтенъ новый способъ обнародованія купеческихъ извѣстій. Съ утра до вечера бѣгаютъ по улицамъ люди, одѣтые въ бѣлые блузы, на которыхъ огромными черными буквами написаны извѣстія о вновь прибывшихъ товарахъ, а также о цѣнѣ ихъ, и гдѣ они могутъ быть покупаемы. Все дѣло этихъ людей афишъ состоитъ въ томъ, чтобы безпрерывно переходить съ мѣста на мѣсто.

14 *Февраля.*

Члены избранные въ палатѣ депутатовъ поднесли Королю третьяго дня адресъ на тронную рѣчь. Его Величество принялъ депутацію весьма милостиво и отвѣчалъ слѣдующее: „Съ особеннымъ удоволь-

Dnia 12 *lutego.*

Izba Deputowanych przyjęła wczoraj ostatni paragraf adressu, dzisiaj zaś głosowała nad całym adressem i tenże większością 168 głosów uchwaliła. Członków obecnych było 332; z tych 248 dało swe kreski za adressem, a 84 przeciw temuż. Podczas głosowania, Prezes Izby wyznaczył losem deputacyą, mającą Królowi złożyć adress.

— Wczoraj, był świetny koncert u dworu, wykonywany przez najznakomitszych śpiewaków opery, atoli słuchacze więcéj się zajmowali sprawami polityczuemi, jak muzyką. Mówiono powszechnie, o tak zwaném przesileniu ministeryalném; niektórzy nawet głosili za rzecz pewną, że P. Guizot złoży wkrótce swój urząd i w poselstwie do Wiednia wysłany będzie. Z drugiéj strony, Poseł angielski, Lord Normanby, był także przedmiotem rozmów; wiele bowiem osób utrzymywało, że niebawem odwołany zostanie. Rzecz ta jednak nie zdaje się sprawdzać, gdyż właśnie na dzień 19 b. m. zapowiedzane wielki bal w poselstwie angielskiém.

— Dzienniki angielskie umieściły między innemi, że Król, przed rozprawami nad małżeństwami hiszpańskiemi, powołał do siebie P. Thiers, prosił go aby w tym przedmiocie nie zabierał głosu i przyrzekł mu, że niebawem obejmie prezesostwo gabinetu. *Constitutionnel* zbija najdobitniéj wszystkie te fałsze.

— Hr. Molé, miał zawczoraj prywatne posłuchanie u Króla.

— Onegdaj na północnéj kolei żelaznéj odbyło się doświadczenie przewiezienia szwadronu jazdy do Paryża. Szwadron z 6 oficerów, 120 ludzi i 130 koni złożony, przewieziony został w 1 wagonie 1-széj, 4 wagonach 3 klassy i 26 wagonach transportowych, po 6 koni w każdym, w 8 godzinach od granicy belgijskiéj do Paryża, skąd w godzinę potém odesłano go na powrót.

— Sąd policyi poprawczéj w Montbrison skazał P. Vadon, mającego 200,000 fr. majątku, na 3 miesięczne więzienie, za przywłaszczenie dwóch beczek wina, wyrzuconych na brzeg przez wezbranie rzeki Loary.

— Wynaleziono w Paryżu nowy sposób ogłaszania wiadomości kupieckich. Od rana do wieczora biegają po ulicach ludzie, ubrani w białych bluzach, na których ogromnemi czarnemi literami czytać można doniesienia o nowych towarach, jako też: gdzie i po jakiéj cenie są one do nabycia. Całem zadaniem tych ludzi-afiszów jest biegać nieustannie z miejsca na miejsce.

Dnia 14 *lutego.*

Deputacya wybrana z grona Izby Deputowanych, złożyła zawczoraj Królowi adress na mowę tronową. Monarcha przyjął deputacyą ze zwykłą łaskawością, i udzielił jéj następującą odpowiedź: „Z nader żywem zadowo-

---

эѳира, и преимущественно при такихъ, въ коихъ степень боли служитъ важнымъ признакомъ, представляющимъ нужное заключеніе, напримѣръ, при раздробленіи камня въ мочевомъ пузырѣ. И хотя операція сего рода произведена была однажды въ Лондонѣ, при содѣйствіи эѳира, однако позднѣйшіе опыты убѣдили въ томъ, что чувство боли въ этой части человѣческаго тѣла, не исчезаетъ отъ употребленія эѳира. Опасеніе нѣкоторыхъ медиковъ за кровахарканіе и сильный кашель, показывающійся отъ вдыханія эѳира, оказалось неосновательнымъ; опасеніе же на счетъ случайнаго воспламененія эѳира въ легкихъ преувеличено, равно какъ и предположеніе Г. Мажанди, что нарочно опьянять человѣка, непозволительно. Г. Гранье-де-Касаньякъ утверждаетъ, что эѳиръ помогалъ ему въ мигреняхъ и въ собственныхъ его нравственныхъ страданіяхъ; онъ описываетъ его дѣйствіе поэтическихъ образомъ, какъ средство приводящее человѣка въ восхищеніе, и увѣряетъ, что объ этихъ спасительныхъ послѣдствіяхъ употребленія эѳира, обнародовалъ въ Тулузѣ за 17-ть предъ симъ лѣтъ.

Впрочемъ соображая точнѣе дѣйствія сѣрнаго эѳира, должно признаться, что послѣдствія употребленія онаго вообще не пояснены, и столь различны, какъ различны грезы во снѣ и—степени опьяненія. Въ подтвержденіе сего, я упомяну здѣсь примѣръ, приве-

zała się dotąd mylną; obawa zaś o przypadkowe zapalenie się eteru w płucach, jest przesadzoną, równie jak myśl Magendie'go, że upajać umyślnie człowieka nie jest rzeczą godziwą. P. Granier de Cassagnac dowodzi, że mu eter pomagał w migrenie i czynił wielką ulgę w jego własnych cierpieniach moralnych; opisuje jego działanie sposobem poetycznym, jako unoszące człeka w sfery wyższe omamienia i zachwytu, i powiada, że już przed 17 lat zbawienne te skutki eteru w Tuluzie ogłosił.

Z resztą zastanawiając się bliżéj nad działaniem eteru siarczanego, przyznać wypada, że skutki jego w ogólności nie są stateczne, ale tak rozmaite, jak różne są marzenia we śnie i jak rozmaite są stopnie pijaństwa. Na dowód tego wspomnę o przykładzie, przytoczonym przez

ствіемъ принимаю этотъ адресъ. Благодарю палату за законное содѣйствіе, оказанное для общаго блага моему правительству; этимъ содѣйствіемъ, единствомъ и силою, которыя она намъ доставляетъ сохранимъ мы политику, которая упрочитъ спокойствіе и порядокъ въ цѣломъ свѣтѣ. Благодаря этому содѣйствію, успокоимъ мы страданія, отягощающія часть нашего народа, и кромѣ того сохранимъ порядокъ и безопасность торговыхъ дѣлъ. Я весьма тронутъ сердечнымъ поздравленіемъ вашимъ, по случаю брачнаго союза моего сына, герцога Монпансьерскаго, и вполнѣ довѣряю чувству, которое насъ оживляетъ, чувству мнѣ и вамъ общему, и раздѣляемому моими сыновьями: они, равно какъ и я, въ каждомъ случаѣ докажутъ, что жизнь ихъ посвящена Франціи."

— Лордъ Норманби получилъ предписаніе отъ лорда Пальмерстона, чтобы имѣлъ только письменныя сношенія съ г-мъ Гизо, и въ исполненіе сего прислалъ вчера ноту, касательно дѣлъ Ла-Платы. Г-нъ Гизо отвѣчалъ, что чрезъ три дня пришлетъ отвѣтъ на эту ноту.

— Герцогъ Палмела, бывшій президентъ португальскаго кабинета, прибылъ въ Тулонъ, откуда намѣревается отправиться въ Парижъ.

— Изъ Алжиріи сообщаютъ, что генералъ Маре имѣлъ сраженіе съ племенемъ Уледъ-Наи; къ нему отправленъ въ подкрѣпленіе генер. Юсуфъ со всею кавалеріею.

leniem przyjmuję ten adress. Dziękuję Izbie za prawe współdziałanie, jakiego rządowi memu dla powszechnego dobra udziela; skutkiem bowiem tego współdziałania, skutkiem jedności i siły, którą nam zapewnia, mamy prawo rachować na utrzymanie polityki, dającéj nam rękojmią wewnętrznego porządku i powszechnego pokoju świata. Dzięki temu współdziałaniu, uśmierzymy cierpienia, tłoczące swojem brzemieniem część jednę ludności naszéj, a obok tego utrzymamy publiczny porządek i bezpieczeństwo interessów handlowych. Mocno rozczula mnie serdeczność powinszowań waszych, z powodu małżeństwa syna mego Xięcia Montpensier, jak niemniéj pokładana ufność w uczuciach, które nas ożywiają; uczuciach mnie i wam wspólnych, a które dzielą i synowie moi. Dowiodą oni, równie jak ja, w każdéj okoliczności, że całe ich życie poświęcone jest dla Francyi."

— Lord Normanby otrzymał polecenie od Lorda Palmerstona, aby odtąd tylko na piśmie utrzymywał stosunki z P. Guizot; wykonywając zatém ten rozkaz, przesłał mu wczoraj piśmienną notę, dotyczącą spraw La-Plata. P. Guizot oświadczył mu na to, że odpowiedź swoję na pomienioną notę za trzy dni dopiéro udzieli.

— Xiążę Palmella, były Prezes gabinetu Portugalskiego, przybył do Tulonu, skąd ma zamiar udać się do Paryża.

— Donoszą z Algieryi, że Jenerał Marey miał stoczyć walną bitwę z plemieniem Uled-Nays; wysłano mu na pomoc Jenerała Jussuf z całą jazdą.

Англія.

Лондонъ, 10 Февраля.

Проектъ лорда Россела, заключающій предупредительныя мѣры для Ирландіи, раздѣляется на двѣ части: одна касается отношеній съ помѣщиками, другая отношеній съ народомъ. Онъ представляетъ парламенту билль, имѣющій цѣлію облегченіе раздѣла имѣній въ Ирландіи. Мѣра эта столько же важна сколько и необходима. Законъ о маіоратахъ, по силѣ коихъ имѣнія безъ раздѣла переходятъ отъ отца къ старшему сыну, соблюдался весьма строго. Бѣдные помѣщики вынуждены были оставлять невоздѣланными свои поля, дозволять разрушаться замкамъ своихъ предковъ, потому что законъ непозволялъ имъ продавать одну часть собственности, чтобъ въ другой части произвести нужныя улучшенія. Вслѣдствіе новаго билля, въ Ирландію поступятъ воспроизводительные капиталы, долженствующіе способствовать улучшенію сельскаго хозяйства и предоставить занятіе народу. Правительство хочетъ также распространить систему займовъ изъ государственнаго казначейства, выдаваемыхъ въ ссуду подъ залогъ недвижимыхъ имѣній. Такимъ образомъ лицамъ, нежелающимъ продать своего имѣнія, представится возможность производить займы въ казнѣ, которая всегда доступнѣе и снисходительнѣе, нежели частные кредиторы. Проценты будутъ не вы-

Anglia.

Londyn, 11 lutego.

Projekt Lorda Russell, obejmujący środki zaradcze dla Irlandyi, dzieli się na dwie części: jedna dotyczy stosunków z dziedzicami dóbr, druga stosunków z ludem. Przedstawia on Parlamentowi bil, mający na celu ułatwienie rozdziału dóbr w Irlandyi. Środek ten jest równie ważnym jak koniecznym. Prawo majoratów czyli substytucyi, mocą których dobra, bez rozdziału, z ojca na starszego syna przechodzą, nader ściśle jest zachowywanem. Biedni właściciele musieli zostawiać ugorem swe dziedzictwa lub pozwolić na zapadnięcie w ruinę swych odwiecznych zamków, ponieważ prawo nie pozwalało im sprzedać jednéj części własności, by w drugiéj ulepszenia zaprowadzić. Skutkiem nowego bilu, będzie krążenie w Irlandyi nowych kapitałów reprodukcyjnych, które posłużą do poprawy gospodarstwa rolnego i dadzą zajęcie ludowi. Rząd również rozleglejszym chce uczynić system pożyczek z funduszów państwa, dawanych właścicielom na rękojmię ich majątku. W ten sposób ludzie, którzy nie będą chcieli sprzedać swojéj ojcowizny, będą mogli zaciągać pożyczki od skarbu, który zawsze jest najmniéj twardym i najmniéj okrutnym wierzycielem. Procent ma być liczony tylko po 3½ od sta. Pieniądz w ten sposób pożyczony będzie musiał być użytym na ulepszenia gruntu i ztąd wywiąże się nowe a obfite źródło pracy. Rząd także

---

ленный профессоромъ Вельпо на засѣданіи Парижской Академіи Наукъ, происходившемъ 1-го Февраля сего 1847 года. Усыпленный больной, коему Г. Вельпо вырѣзывалъ наростъ подъ ухомъ, выросшій за угломъ челюсти, грезилъ, что онъ играетъ на билліардѣ, и послѣ совершенія операціи, которой не ощущалъ, разсказывалъ, что хотя онъ билліардною игрою весьма былъ занятъ, однако слышалъ звукъ ножа, разрѣзывавшаго тѣло близъ уха. Еще прежде англійскіе врачи убѣдились, что усыпленные больные, при операціи чувствовали не боль, а только холодъ острыхъ инструментовъ, разсѣкавшихъ тѣло, или же одно только треніе пилы, которою при ампутаціи пилили кость. Однако постояннымъ и удивительнымъ явленіемъ, обнаруживающимся послѣ вдыханія эѳира, можетъ почитаться нечувствительность къ боли, которая составляетъ и самыя и первыя и самыя окончательныя послѣдствія сего упоенія, ибо другія способности тѣла возстановляются, прежде, по прекращеніи дѣйствія эѳира. А такъ какъ по правиламъ животной физіологіи слѣдуетъ отличать дѣйствія пяти внѣшнихъ чувствъ, отъ дѣйствій чувства внутренняго, посредствомъ коего получаемъ, между прочимъ, ощущеніе боли, и отчасти не ясное ощущеніе происходящее отъ прикосновенія внѣшнихъ тѣлъ, то можно предположить, что прямое дѣйствіе эѳира на извѣстные нервы внутренняго чувства, состоитъ въ произведеніи ослабленія какъ будто бы особаго чувства боли. Этимъ

Prof. *Velpeau* w Paryzkiéj Akademii Nauk (na posiedzeniu odbytém 1 lutego 1847 roku). Chory uśpiony, któremu P. Velpeau wyrzynał guz pod uchem, za kątem szczęki głęboko osadzony, marzył że gra w billard, a po skończonéj operacyi, któréj nie czuł, opowiadał, że chociaż grą billardową mocno był zajęty, słyszał jednak szelest noża rozcinającego ciało blizko ucha. Wprzódy już lekarze angielscy przekonali się, że uśpieni chorzy, czuli podczas operacyi tylko chłód ostrych narzędzi rozcinających ciało, a nie ból; albo tylko jedno tarcie piłki, którą podczas amputacyi kość piłowano. Najstateczniejszém jednak i najdziwniejszém ze wszystkich zjawień, po wzionięciu eteru jest nieczułość na ból, która należy i do najwcześniejszych i razem do najpóźniejszych skutków tego upojenia; inne bowiem władze ciała wcześniéj powracają za ustaniem działania eteru. A ponieważ podług zasad fizyologii zwierzęcéj, rozróżnić trzeba działanie pięciu zmysłów zewnętrznych, od działań zmysłu wnętrznego, przewodniczącego między innemi i uczuciu bolu, a zdolnego tylko wzniecać bardzo niewyraźne uczucie dotykania się ciał zewnętrznych; przeto powiedzieć można, że właściwe działanie eteru na nerwy zwojowe (*n. gangliosi*) zmysłu wnętrznego, zależy na paraliżowaniu jakby osobnego zmysłu bolu. Z takiego szczególnego działania eteru, będzie mogła z czasem korzystać zawiła nauka o działaniu nerwów w ciele żyjącém; albowiem może się uda tak postąpić z ciałem, mianowicie zwierząt żyjących, jak obchodzi się mechanik z bardzo złożoną

ше $3\frac{1}{2}$. Данныя такимъ образомъ въ ссуду деньги, должны быть употреблены на удобреніе земель, и это представитъ новый и обильный источникъ труда. Правительство дозволитъ также ирландскимъ обществамъ желѣзныхъ дорогъ, производить ссуды значительными суммами; это дозволеніе будетъ распространено на тѣ общества, которыми уплочена уже необходимая часть своего капитала. Мѣра эта будетъ большимъ благодѣяніемъ, ибо представитъ возможность немедленно занять рабочій классъ.

За симъ слѣдуютъ мѣры не посредственно касающіяся народа. Прежде всего, мѣры настоящаго продовольствія страны будутъ значительно усилены. Магазины съѣстныхъ припасовъ учреждены будутъ въ отдаленнѣйшихъ округахъ, и правительство не оставитъ ничего, чтобы снабженіе продовольствіемъ сдѣлать болѣе надежнымъ, постояннымъ и общимъ. За симъ представленъ будетъ билль усовершенствованія и распространенія системы настоящаго закона о бѣдныхъ, который казался неудобнымъ и недостаточнымъ, даже при обыкновенномъ и нормальномъ состояніи народонаселенія, и потому тѣмъ болѣе нынѣ обнаруживаетъ недостатки онаго. Главною задачею сего билля будетъ введеніе новой и болѣе обширной системы раздачи хлѣба въ домахъ, вслѣдствіе чего бѣдные не будутъ вынуждены скопляться въ тѣхъ сборныхъ пунктахъ нищенства, которые именуются домами трудолюбія и пріюта, но будутъ получать вспомоществованіе продовольствіемъ и деньгами въ собственныхъ своихъ домахъ. Это большое снисхожденіе, сдѣланное по внушенію правилъ благоразумной политической экономіи, разстроиваетъ всю настоящую систему.

Не требуемъ особеннаго вниманія на чрезвычайную важность сихъ постановленій. Онѣ, кажется, уменьшатъ настоящее зло, но сдѣлаются началомъ новыхъ еще болѣе основныхъ перемѣнъ, которыя совершенно преобразуютъ природу отношеній, существующихъ нынѣ между земледѣльцами и помѣщиками. Доставленіе средствъ Мейнутской коллегіи, приведенное въ исполненіе сэръ Робертомъ Пилемъ, убѣдило партію оранжистовъ, что она не можетъ уже думать о произведеніи по прежнему вліянія на своихъ противниковъ въ Ирландіи; и потому то она рѣшилась сблизиться съ ними и войти въ переговоры, основанные на искреннихъ началахъ. Происшедшій голодъ показавъ, ужасную дѣйствительность вмѣсто пошлыхъ и безполезныхъ распрей, весьма нынѣ облегчилъ дѣйствія лорда Росселя. Однако пускай никто не удивляется тому, что правительственныя мѣры породятъ оппозицію помѣщиковъ и ультра-репилеровъ Г. О'Бріена. Преувеличеніе есть главная черта характера Ирландцевъ, и потому они теперь надѣются гораздо болѣе, ожидаютъ такихъ вещей, которыхъ никакое правительство не въ состояніи дать имъ, а предполагаемыя мѣры лордомъ Росселемъ, не смотря на все ихъ изобиліе, не удовлетворятъ однако ихъ надеждъ. Впрочемъ умѣренная часть жителей сей страны, пріиметъ, вѣрно, съ благодарностію мѣры правительства, а полезность ихъ на дѣлѣ, лучшимъ образомъ довершитъ остальное.

żądać ma upoważnienia do pożyczania znacznych summ irlandzkim towarzystwom kolei żelaznych, które już wypłaciły część konieczną swego kapitału. Środek ten będzie również wielkiem dobrodziejstwem, poda bowiem sposobność zatrudnienia natychmiast klass roboczych.

„Następują dalej środki bardziej bezpośrednio ludu dotyczące. A naprzód środki dotychczasowe zaopatrywania kraju w żywność, znacznie powiększonemi będą. Składy żywności urządzone zostaną w najdalszych okręgach, i rząd niczego nie zaniedba, by uczynić to zaopatrywanie pewniejszem, regularniejszem i ogólniejszem. Dalej będzie przedstawiony bil dla uzupełnienia i rozszerzenia systematu dzisiejszego prawa o ubogich, które okazało się niedokładnem i niewystarczającem, nawet w zwyczajnym i normalnym stanie ludności, a którego błędy jeszcze lepiej teraz poznano. Głównem postanowieniem tego bilu, będzie wprowadzenie nowego i rozleglejszego systematu rozdawania zapomogi w domu, w skutek czego ubodzi nie będą potrzebowali zalegać tych punktów zbiorowych żebractwa, zwanych domami pracy i przytułku, ale otrzymają zasiłek w żywności i pieniądzach we własnem mieszkaniu. Wielkie to ustępstwo, uczynione zasadom roztropnéj ekonomii politycznéj, zwala cały system dziś istniejący.

„Nie potrzebujemy zwracać uwagi na niezmierną ważność tych postanowień. Zdaje się, że one zmniejszą dzisiejsze złe, staną się początkiem nowych jeszcze bardziej radykalnych zmian, które przeobrażą zupełnie naturę stosunków, istniejących dziś między dzierżawcami i dziedzicem. Uposażenie katolickiego kollegium w Maynooth, przeprowadzone przez Roberta Peel, dowiodło stronnictwu Oranżystów, że nie może już myślić o wywieraniu jak dawniéj wpływu na swych przeciwników w Irlandyi; dla tego też stronnictwo postanowiło zbliżyć się do nich i wejść w układy, oparte na bardziej braterskich zasadach. Następnie głód, stawiając straszliwą rzeczywistość na miejsce suchych i nudnych kłótni stronniczych, ułatwił dziś bardzo działanie Lordowi J. Russell. Jednak niech się nikt nie dziwi, że środki rządowe wywołą opozycyą we właścicielach gruntowych i ultra-repealistach P. O'Brien. Przesada wyobraźni jest głównym rysem charakteru Irlandczyków; dla tego dziś spodziewają się oni daleko więcéj, spodziewają się takich rzeczy, jakich żaden rząd dać im nie jest w stanie, a środki projektowane przez Lorda John Russel, jakkolwiek nader śmiałe, nadziejom ich nie odpowiedzą. Umiarkowana atoli część mieszkańców tego kraju, przyjmie zapewne z wdzięcznością środki rządu, a użyteczność ich w praktyce, przekona niebawem i resztę.

особеннымъ дѣйствіемъ эѳира, со временемъ будетъ въ состояніи пользоваться сбивчивое ученіе о дѣйствіи нервовъ въ живомъ тѣлѣ; ибо представится возможность, быть можетъ, обращаться съ тѣломъ преимущественно живыхъ животныхъ, какъ обращается механикъ съ многосложною машиною, для изслѣдованія ея дѣйствія, который съ этою цѣлію останавливаетъ движеніе того или другаго колеса, чтобы обнаружить его значеніе и объяснить весь механизмъ, выводя заключенія о важности и назначеніи сего колеса, изъ происходящаго за тѣмъ безпорядка въ дѣйствіи всей машины. Профессоръ Вельпо говорилъ уже даже, въ Парижской Академіи, объ одномъ своемъ ученикѣ, который съ дѣйствіемъ эѳира на свое тѣло ознакомился дотого, что самъ по собственному своему произволу можетъ производить явленія, и свободно располагать ими; онъ можетъ пріостановиться при семъ въ ту именно минуту, когда общая чувствительность его исчезаетъ, оставляя еще понятіе и свободное движеніе. Въ такомъ состояніи онъ можетъ производить, на собственномъ своемъ тѣлѣ, разныя нѣжныя насѣчки, безъ боли, словомъ, могъ бы самъ себя за живо анатомически разобрать.

А. Ф. Адамовичъ.

machiną, dla docieczenia jéj działania, który w tym celu wstrzymuje ruch tego lub owego kółka, dla dojścia jego znaczenia i wyjaśnienia całego mechanizmu, wnosząc o ważności i przeznaczeniu tego kółka, z nieporządku następującego w ostateczném przeznaczeniu całéj machiny. Już Professor Velpeau mówił w Akademii Paryzkiéj o jednym swoim uczniu, który tak się obeznał z działaniem eteru na jego ciało, iż podług woli sam na sobie wzniecał zjawienia i niemi kierował; albowiem umie zatrzymać się właśnie w tym momencie, gdy czułość jego ogólna niknie, a pojmowanie i ruch dowolny jeszcze pozostają. W tym stanie może robić na własném ciele swojém rozmaite delikatne cięcia bez bolu; słowem mógłby żywego siebie anatomicznie rozbierać!!

A. F. Adamowicz.

— Г. Рикардо предложилъ нижней палатѣ проектъ о назначеніи коммисіи для разсмотрѣнія постановленій о судоходствѣ. Ораторъ основывалъ свои предположенія на жалобахъ англійскихъ колоній, и доказывалъ, что сіи и прочія постановленія, подали поводъ къ отторженію Соединенныхъ Штатовъ отъ метрополіи, также къ освобожденію Бразиліи и республикъ Южной Америки; по существу своему, постановленія сіи — несправедливы и безполезны; они служатъ къ выгодамъ флота, нанося вредъ колоніяльной торговлѣ. За симъ Г. Рикардо старался доказать, что Англійскіе моряки могутъ безопасно пользоваться преимуществомъ предъ мореходцами всего свѣта, не нуждаясь въ покровительствѣ; но что постановленія о судоходствѣ вредны для самой Англіи, ораторъ ссылался на то, что въ Соединенныхъ Штатахъ считается гораздо болѣе транспортныхъ судовъ нежели въ Англіи. Предложенія Г. Рикардо подкрѣплялъ Г. Юмъ; послѣ чего вице-президентъ коммерческой палаты Г. Джипсонъ объявилъ, что онъ не противится, назначенію коммисіи. Г. Пиль говорилъ также въ пользу проекта, а лордъ Россель объявилъ въ заключеніе: „что хотя правительство предполагало только временно пріостановить законъ о судоходствѣ, однако и весь сей законъ нисколько несчитаетъ не могущимъ быть отмѣненнымъ. Палата утвердила этотъ проектъ.

— Вчера разнеслись слухи, будто лордъ Джонъ Россель объявилъ, что если нижняя палата утвердитъ предложенный лордомъ Георгомъ Бентинкомъ проектъ о постройкѣ на счетъ казны желѣзныхъ дорогъ въ Ирландіи, то нынѣшнее министерство откажется отъ управленія дѣлами. Слухъ сей подтвердился сегодня вполнѣ; первый министръ лично объявилъ это въ палатѣ.

13 Февраля.

Вчера начались въ нижней палатѣ пренія, касательно втораго чтенія билля лорда Бентинка о желѣзныхъ дорогахъ въ Ирландіи, но собранія голосовъ не было. Билль этотъ весьма важенъ, потому что отъ него зависитъ существованіе кабинета. Г. Смитъ О'Бріэнъ, вѣроятно въ согласіи съ другими членами нижней палаты изъ Ирландіи, совѣтовалъ отложить этотъ билль на нѣкоторое время, но лордъ Джонъ Россель настаивалъ, чтобы палата рѣшительно объявила утвержденіе или непринятіе этого билля, утверждая, что необходимость настоящаго времени непремѣнно требуетъ, чтобы страна ясно узнала всю систему политики министровъ, и чтобы министры также положительно знали, сколько могутъ полагаться на содѣйствіе представителей страны.

— Въ англійскихъ журналахъ изъявляютъ удовольствіе по поводу окончанія переписки на счетъ бракосочетанія герцога Монпансьерскаго, однако вопросъ сей несчитаютъ рѣшеннымъ. Положеніе лорда Пальмерстона,—пишутъ въ журн. *Britania*, не можетъ перемѣниться. Онъ требуетъ, чтобы дѣти инфантины, по утрехтскому договору, лишены были правъ на испанскій престолъ, и твердо настаиваетъ за исполненіемъ сего права. Пока этотъ вопросъ не будетъ рѣшенъ тѣмъ или другимъ образомъ, къ удовольствію обѣихъ сторонъ, до тѣхъ поръ сношенія наши съ Франціею и Испаніею не будутъ возстановлены. А такъ какъ въ удержаніи занятаго лордомъ Пальмерстономъ поста, — продолжаютъ въ томъ же журналѣ, — предстоитъ, по видимому большое затрудненіе, и какъ онъ могъ бы произвесть огромное вліяніе не только на будущность двухъ державъ, но даже и на сохраненіе общаго мира, то парламентъ долженъ, не медля, объявить себя въ пользу, или противъ политики лорда.

— P. Ricardo wniósł wczoraj projekt do Izby Niższej, aby taż wybrała komissyą, w celu przejrzenia i zmiany tak zwanych praw nawigacyjnych. Mówca opierał swój wniosek na zażaleniach osad angielskich, i dowodził, że te i tym podobne prawa, wywołały już odłączenie się Stanów-Zjednoczonych od macierzystego kraju, jako też wyswobodzenie się Brezylii i Rzeczypospolitych Ameryki południowéj; z natury zaś swojéj są i niesprawiedliwe i niekorzystne, bo wspierają tylko marynarkę krajową, kosztem powszechności i handlu kolonialnego. Daléj dowodził P. Ricardo, że marynarze Angielscy mogliby bezpiecznie ubiegać się o pierwszeństwo z marynarzami całego świata, nie potrzebując żadnéj wyłącznéj opieki; że zaś te prawa są dla saméj Anglii szkodliwe, przytaczał za dowód, iż Stany Zjednoczone gdzie żadne prawo nie ogranicza wolności żeglugi, daleko więcéj od Anglii okrętów przewozowych liczą. Wniosek P. Ricardo poparł P. Hume; poczém P. Gipson, Wice-Prezes Izby handlowéj, oświadczył, że mianowaniu żądanéj komissyi wcale się nie sprzeciwia. P. Peel mówił także za wnioskiem, a Lord Russel oświadczył w końcu, „że lubo rząd proponował tylko czasowe zawieszenie praw nawigacyjnych, atoli i samych tych praw nie uważa wcale za niezmienne.“— Izba przyjęła wniosek P. Ricardo 153 głosami przeciw 61.

— Wczoraj krążyły wieści, jakoby Lord John Russell miał oświadczyć, że gabinet obecny rozwiąże się natychmiast, jeżeli Izba Niższa przyjmie projekt, wniesiony przez Lorda Jerzego Bentinck, co do założenia dróg żelaznych w Irlandyi, kosztem skarbu publicznego. Wieści te potwierdziły się dzisiaj najzupełniéj, gdyż piérwszy Minister sam w Izbie Niższéj oświadczenie swoje ponowił.

Dnia 13 lutego.

Wczoraj rozpoczęły się w Izbie Niższéj rozprawy nad drugiém odczytaniem bilu Lorda Bentinck o drogach żelaznych w Irlandyi, głosowanie atoli jeszcze nie nastąpiło. Bil ten jest nader ważny, gdyż od niego zależy istnienie gabinetu. P. Smith O'Brien, pewnie w porozumieniu się z innymi Irlandzkimi członkami Izby Niższéj, radził go do niejakiego czasu odłożyć, ale sam Lord John Russel nalegał usilnie, by Izba natychmiast i stanowczo oświadczyła się za przyjęciem lub uchyleniem bilu, twierdząc, iż potrzeba obecnéj chwili wymaga koniecznie, iżby kraj poznał jasno cały systemat polityki Ministrów, a Ministrowie żeby wiedzieli też jasno, o ile na współdziałaniu reprezentantów kraju liczyć mogą.

— Dz. angielskie wynurzają zadowolenie z powodu zakończenia korrespondencyi względem małżeństwa Xięcia Montpensier, nie uważają jednak téj kwestyi za załatwioną. „Położenie Lorda Palmerstona,— mówi dz. *Britania*,— nie dopuszcza kompromissu. Nalega on, aby dzieci Infantki, według traktatu Utrechtskiego, pozbawione zostały prawa do korony hiszpańskiéj, i obstaje stale przy téj zasadzie. Dopóki ta kwestya nie zostanie w jeden lub drugi sposób rozstrzygniona, z zadowoleniem stron obu, dopóty stosunki nasze z Francyą i Hiszpanią nie będą mogły być przywrócone. Gdy przeto— dodaje ten że dziennik— stanowisko zajęte przez Lorda Palmerstona, zdaje się być trudném do utrzymania, i gdy mogłoby wywrzeć nie tylko zgubny wpływ na przyszłość obu krajów, ale nawet na zachowanie powszechnego pokoju, Parlament powinien pośpieszyć z oświadczeniem się za, lub przeciw polityce tego Lorda.

Италія.

Римъ, 4 Февраля.

10 числа прошлаго мѣсяца, скончалась въ Жези графиня Мастаи Москони, тетка царствующаго Папы, на 78 году отъ рожденія. Тѣло ея погребено въ тамошней каѳедральной церкви, съ большимъ великолѣпіемъ.

— Донъ-Мигуэль внезапно исчезъ изъ мѣста обыкновеннаго своего пребыванія въ Порто-д'Анцо, но когда и куда отправился неизвѣстно. Сіе происшествіе составляетъ здѣсь предметъ общихъ разговоровъ, тѣмъ болѣе, что Французскій, Испанскій и Португальскій посланники жалуются на то, что ихъ объ этомъ не увѣдомили. Но какъ Донъ Мигуэль проживалъ здѣсь не въ плѣну, какъ во Франціи графъ Монтемолинъ, то и могъ отлучиться безъ разрѣшенія пра-

Włochy.

Rzym, 4 lutego.

Dnia 10 zeszłego miesiąca zakończyła życie w Jesi, Hrabina Mastai-Mosconi, ciotka panującego Papieża, w 78 roku wieku swego. Zwłoki jéj pogrzebione zostały z przepychem xiążęcym, w katedrze miejscowéj.

— Don Miguel zniknął niespodzianie z miejsca zwykłego swego pobytu w Porto d'Anzo, ale kiedy, i dokąd się udał, nie wiadomo. Wypadek ten jest tu przedmiotem powszechnych rozmów, tém więcéj, że Posłowie: Francuzki, Hiszpański i Portugalski, wielce użalali się na to, że ich rząd tutejszy wcześnie o tém nie uwiadomił. Atoli Don Miguel nie był uważany za jeńca, jak we Francyi Hr. Montemolin, mógł zatém wydalić się bez pozwolenia rządu. Dowiadujemy się, że na wysokości morza pod Porto

вительства. Мы узнали, что какой-то иностранный корабль, подойдя къ *Porto d'Anzo*, гдѣ принцъ имѣлъ жительство, подалъ сигналъ, на который отвѣчали съ берега; послѣ чего инфантъ, тотчасъ сѣвъ въ рыбацкую лодку, отправился на этотъ вѣрно англійскій корабль. Объ отъѣздѣ Донъ Мигуэля не знали даже его приверженцы, и до еихъ поръ не знаютъ когда именно онъ уѣхалъ.

— Монсиньоръ Брунелли, въ концѣ этого мѣсяца, отправится въ Мадритъ, въ качествѣ чрезвычайнаго интернунція.

d'Anzo, gdzie Xiąże Braganza mieszkał, okręt cudzoziemski dał jakieś znaki, na które odpowiedziano z lądu; poczém natychmiast Infant udał się na łodzi rybackiej do pomienionego, (zapewne angielskiego) okrętu. Odjazd Don Miguela był nawet tajemnicą dla jego stronników; dotychczas bowiem właściwy dzień jego odjazdu nie jest im wiadomy.

— Monsignor Brunelli, przy końcu tego miesiąca uda się do Madrytu, w charakterze nadzwyczajnego Internuncyusza.

Испанія.

Мадритъ, 2 Февраля.

Новые министры, за исключеніемъ генерала Павіа, не прибывшаго еще сюда, представлялись вчера кортесамъ; президентъ министровъ, герцогъ Сотомаіоръ, произнесъ какъ въ сенатѣ такъ и въ конгрессѣ краткія рѣчи, въ коихъ общими словами старался изобразить политическую систему новаго кабинета. Онъ объявилъ, что правительство будетъ соблюдать хартію и законы; что оно предполагаетъ управлять въ духѣ умѣренномъ и примирять умы, но притомъ мощною рукою будетъ подавлять всѣ смятенія и наказывать возмутителей; что иностранная политика правительства будетъ совершенно испанскою, и не будетъ терпимо никакое чужестранное вліяніе на внутреннія дѣла, что наконецъ правительство съ особеннымъ усердіемъ будетъ стараться, чтобы съ апостолическою столицею возобновлены были прекращенныя сношенія.

Эта министерская програма нисколько неудовлетворила прогрессистовъ. Они явно объявляютъ, что герцога Сотомаіора могутъ только считать представителемъ противнаго, незаконнаго вліянія, подъ коимъ находится юная Королева. При томъ партія распущеннаго кабинета получила во вчерашнемъ засѣданіи конгресса важныя выгоды; ибо въ члены адресной комиссіи изъ среды ихъ избрали четырехъ, а имянно Гг. Мона, Мартинеза-де-ла-Розу, Лопеза и Васкоэза, даже и остальные вновь избранные члены: Гг. Розъ-де-Олано, Оливанъ и Артета, не могутъ считаться несомнѣнными приверженцами новаго министерства.

Hiszpania.

Madryt, 2 lutego.

Nowi Ministrowie, oprócz Jenerała Pavia, który tu jeszcze nie przybył, przedstawili się wczoraj Kortezom. Xiąże Sotomayor, Prezes Ministrów, miał równie do Senatu jak do Kongressu przemowę, w której ogólnych wyrazach usiłował rozwinąć polityczny system nowego gabinetu. Zapowiedział on, że rząd ustawę i prawa zachowywać i ściśle go ich dopełnienia surowe przestrzegać będzie; że w duchu umiarkowania rządzić i umysły pojednywać zamierza, lecz razem silną ręką wszystkich burzycieli spokojności poskramiać i karać nie zaniedba; że zagraniczna polityka rządu będzie zupełnie hiszpańską, a zatém żaden wpływ zagraniczny na sprawy wewnętrzne cierpianym nie będzie; i nakoniec, że rząd ze szczególną troskliwością starać się będzie o zawiązanie przerwanych stosunków ze stolicą Apostolską.

Ministeryalny ten program bynajmniéj niezadowolnił progressistów. Oświadczają oni głośno, że Xięcia Sotomayor uważać tylko mogą ze reprezentanta znienawidzonego, nieprawego wpływu, pod jakim trzymana jest młoda Królowa. Także stronnictwo rozwiązanego gabinetu odniosło wczoraj w Kongressie ważne korzyści; albowiem na członków kommissyi adressowéj wybrano z pośród nich cztéry osoby: PP. Mon, Martinez de la Rosa, Lopez i Vasquez, a nawet pozostali trzéj: Ros de Olano, Olivan i Arteta, bynajmniéj za niewątpliwych stronników nowego ministerstwa nie mogą być uważani.

Остъ-Индія.

Бомбэй, 2 Января.

Важнѣйшее извѣстіе изъ Индіи, есть безпрепятственное занятіе Англичанами Пенджаба. Въ *Bombay-Times* сообщаютъ о томъ слѣдующее: „Визирь Лалъ-Сингъ навлекъ на себя подозрѣніе въ сношеніяхъ съ Кашемирскими мятежниками; перехваченное его письмо подтвердило это подозрѣніе. Произведенное по сему предмету слѣдствіе, убѣдило Дурбара въ измѣнѣ его министра. Лалъ-Сингъ отрѣшенъ отъ должности и отданъ подъ стражу Англичанамъ, которые отправили его въ Индостанъ, потому что, при всеобщей къ нему ненависти туземцевъ, жизнь его была бы тамъ въ опасности. Послѣ этого событія тамошнее правительство постановило просить генералъ-губернатора объ оставленіи 10,000 войска въ Лагорѣ, до совершеннолѣтія Магараджи, и чтобы нашъ коммисаръ заступалъ въ это время мѣсто визиря. Мы согласились на эту просьбу съ тѣмъ, чтобы Шейки платили ежегодно на содержаніе нашихъ войскъ 250,000 фунт. стерл. Магараджа имѣетъ отъ роду семь лѣтъ, и потому Пенджабъ, въ теченіе по крайней мѣрѣ десяти лѣтъ, будетъ оставаться подъ управленіемъ Англіи и подъ покровительствомъ ея войскъ."

— Въ Синдъ отправлены подкрѣпленія, такъ такъ свирѣпствующія тамъ нынѣ болѣзни, большую часть находящихся тамъ войскъ, дѣлаютъ неспособною къ службѣ. Положеніе вещей въ Кабулѣ удовлетворительнѣе прежняго. Въ Гваліорѣ происходятъ многочисленные разбои и насильства, но провинціи: Индская и Бопальская наслаждаются совершеннымъ спокойствіемъ.

Indye Wschodnie.

Bombaj, 2 stycznia.

Najważniejszą wiadomością z Indyi jest spokojne zajęcie przez Anglików Pendszabu. *Bombay-Times* udziela o tym wypadku następujące szczegóły: „Wezyr Lall-Sing wpadł w podejrzenie, o zawarcie stosunków z rokoszanami Kaszmirskimi; przejęty list jego potwierdził tę zdradę. Śledztwo w tym celu przedsięwzięte przekonało Durbara o zbrodni jego Ministra. Lall-Sing został złożony z urzędu i oddany pod straż Anglikom, którzy go do Indostanu odesłali, gdyż w kraju, przy powszechnéj przeciw niemu zawziętości ludu, nie byłby pewnym życia. Rząd tameczny po tym wypadku, uradził prosić Jeneralnego Gubernatora o pozostawienie 10,000 angielskiego wojska na załodze w Lahorze, aż do pełnoletności Maharadży, oraz aby nasz Kommissarz zastępował przez ten czas miejsce Wezyra. Zezwoliliśmy na tę prośbę, z warunkiem, iżby Szeikowie na utrzymanie wojsk naszych płacili rocznie 250,000 funt. szter. Maharadża jest siedmio-letniém dziecięciem, zatém Pendszab przez dziesięć lat przynajmniéj pod sterem rządu angielskiego i pod opieką wojsk jego zostawać będzie."

— Do Sindu posłane zostały posiłki, gdyż panujące w tym kraju choroby, większą część znajdujących się tamże wojsk naszych uczyniły niezdolną do służby. Stan rzeczy w Kabulu lepszy jest niż był przedtém. W Gwaliorze zaszły liczne rozboje i gwałty, ale prowincye: Indu i Bopal, używają zupełnéj spokojności.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 21-го Февраля 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*